

RAZLIKE U MODALITETIMA IZVRŠENJA KAZNENIH DJELA S ELEMENTIMA NASILJA IZMEĐU AGRESIVNIH I NEAGRESIVNIH MALOLJETNIH POČINITELJA

VESNA SKORUPAN

Primljeno: prosinac 2000.

Prihvaćeno: rujan 2001.

Izvorni znanstveni rad

UDK: 343.9

Istraživanje je provedeno na uzorku 171 maloljetnog počinitelja kaznenih djela s elementima nasilja (razbojništva, ubojstva, teške tjelesne ozljede, nasilnička ponašanja, učestvovanja u tučnjavi, silovanja), kojima je u šestogodišnjem razdoblju (1991.-1996. god.) Općinski sud u Zagrebu ili Županijski sud u Zagrebu izrekao neku kaznenu sankciju ili je kazneni postupak prema njima obustavljen zbog primjene načela svrsishodnosti. Metodom diskriminativne analize istraživane su razlike u prisutnosti i težini različitih modaliteta izvršenja kaznenih djela s elementima nasilja između dviju skupina ispitanika formiranih po kriteriju postojanja odnosno nepostojanja agresivnosti kao obilježja osobnosti maloljetnih počinitelja.

Dobiveni rezultati pokazuju da u promatranim obilježjima modaliteta izvršenja kaznenih djela s elementima nasilja postoje statistički značajne razlike između maloljetnih počinitelja kojima je verificirana agresivnost kao obilježje osobnosti i onih koji nemaju to obilježje. Temeljem dobivenih rezultata gotovo sigurno možemo zaključiti da je moguće izdvojiti agresivnost kao obilježje osobnosti koje je prediktor za izvršenje težih i opasnijih modaliteta kaznenih djela, dok se neagresivni maloljetnici češće pojavljuju kao počinitelji manje opasnih oblika izvršenja kaznenih djela, te su njihova djela nerijetko slučajni ispadi u ponašanju. Istraživanja u kojima se proučavaju osobna obilježja u smislu diferencijacije počinitelja, mogu poslužiti kao dobar putokaz u predviđanju ponašanja, odabiru adekvatnog tretmana, te pridonijeti korisnim spoznajama pri kreiranju mjera prevencije.

Ključne riječi: maloljetni počinitelji, kaznena djela s elementima nasilja, agresivnost, modaliteti izvršenja kaznenih djela

Uvodna razmatranja

Medju mnogobrojnim definicijama nasilničkoga kriminaliteta i nasilničkog ponašanja kao oblika kažnjivog ponašanja treba izdvojiti kao najpotpunije one koje ističu sljedeće karakteristike takvog ponašanja. Pojam obuhvaća fizičku agresivnost prema određenoj osobi, tj. primjenu fizičke sile prema fizičkom integritetu drugoga, napad koji stvara tjelesnu ozljedu ili ugrožava život ili tijelo, teža zlostavljanja fizičke prirode. Nasilje može biti i psihicka prinuda, teže psihicko maltretiranje, izazivanje trajnijeg, jačeg osjećaja osobne nesigurnosti, uznemirenosti. Bačić (1979) ističe kako ono može biti i nasilje prema stvarima izvedeno tako da te postupke pojedinac osjeća osobno kao prinudu, kao zlo. Nasilje u pravilu obuhvaća više postupaka, više djelatnosti, a može se sastojati i samo u jednom

činu. Brutalnost i okrutnost nisu nužno sastavni dio nasilja, kao što nasilje ne mora obavezno obuhvatiti i tjelesno ozljeđivanje. Nasilje je često i nasilje prema stvarima, agresija na njihovu fizičku supstancu, kao vandalizam, uništavanje radi uništavanja, kao nasilje iz bijesa i želje za nasiljem. Proučavanjem literature može se uočiti da se u svim pojmovnim određenjima barata sa dva termina: agresija i nasilje. Iako u svakodnevnom govoru ne postoji stroga razlika između tih pojmova, za kriminologe je ona vrlo bitna (Gerard, Gregoire, prema Cajner, 1995). Uspoređujući i objašnjavajući agresivnost i nasilje (Buy-

* mr. sc. VESNA SKORUPAN, Vrhovni sud Republike Hrvatske, Zagreb, Trg Nikole Šubića Zrinskog 3, e-mail: vesna.skorupan@vsrh.hr